

Zorica Mršević

Institut društvenih nauka Beograd

Svetlana Janković

Institut za strategijska istraživanja

UTICAJ FEMINISTIČKE TEORIJE NA UČEŠĆE ŽENA U ORUŽANIM SNAGAMA SRBIJE

U radu se analiziraju stavovi feminističkih teoretičarki o učešću žena u oružanim snagama, kroz pitanje da li to predstavlja napredak za žene, rodnu ravnopravnost i za feminizam. Antimilitarističke feministkinje tvrde da vojno učešće žena (u kojim god ulogama) samo legitimise oružane snage i onemogućava feminističku kritiku vojske, kao institucije koja je u suprotnosti sa ciljevima feminizma i interesima žena uopšte. Slične dileme postoje i u Srbiji gde se polazi od kritike uključivanja žena u oružane snage i ističe feminističko-antimilitaristička alternativa demilitarizacije koncepta bezbednosti, odbrane i patriotizma. Cilj rada je kritička analiza esencijalističkih shvatanja koja idu u dva pravca. Jednom u kome je ženama urođen pacifizam, i po prirodi su za mir, iz čega proističe njihovo neprihvatanje vojnog učešća koji ne žele da podrže ni kod drugih žena. Drugi pravac sadrži argument revolucionarnih feministkinja da žene imaju osnovni, legitimni interes za učešće u oružanoj borbi kad god je neophodno da se bore protiv nepravednih društvenih, ekonomskih ili političkih poredaka. Kritička analiza polazi od stava da tradicionalne veze između žena i mira nikako nisu urođene, već proizlaze iz naučene pasivnosti žena kroz socijalizujuće uslovljavanje. Feministička teorija je uticala posredno na promenu javnih politika u Srbiji i ozakonjenje učestvovanja žena u oružanim snagama, s napomenom da je to stvar demokratske participativnosti i rodne ravnopravnosti kao i u bilo kojoj drugoj oblasti društvenog i javnog života. Najupečatljiviji dokaz tog uticaja je primena Rezolucije 1325, kroz dva petogodišnja ciklusa akcionih planova.

Ključne reči: antimilitarističke feministkinje, esencijalistička shvatanja, demilitarizacija, rodna ravnopravnost, Rezolucija SB UN 1325, feminističke perspektive